

Регіональна цільова Програма сприяння залученню інвестицій в економіку Івано-Франківської області на 2016-2020 роки

Вступ

Інвестиційна політика Івано-Франківської області реалізується через відповідні програмні документи. На розв'язання найактуальніших проблем спрямована регіональна цільова Програма сприяння залученню інвестицій в економіку Івано-Франківської області на 2016-2020 роки (далі – програма) як основа політики області у сфері залучення і реалізації інвестицій на нинішньому етапі її розвитку.

Програма розроблена згідно з чинним законодавством і враховує основні вимоги законів України “Про інвестиційну діяльність”, “Про режим іноземного інвестування”, “Про засади державної регіональної політики”, “Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про місцеві державні адміністрації”, “Про добровільне об'єднання територіальних громад”, інших нормативно-правових актів, які регулюють питання інвестиційної діяльності в Україні. Програма базується на основних положеннях Стратегії розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року і є інструментом координації діяльності учасників інвестиційних процесів на території області.

Програму зорієнтовано на проведення активної роботи обласної державної адміністрації на міжнародному і внутрішньому ринку інвестицій, на подолання проблем на місцевому рівні, що стримують надходження капіталу. Програма спрямована на поєднання інтересів бізнесу з інтересами області, що має стати підґрунтям для взаємовигідного довгострокового співробітництва.

Основою програми є система заходів, виконання яких поліпшить умови для надходження інвестицій в економіку області. Обсяги фінансування заходів будуть визначатись відповідно до можливостей обласного бюджету на кожен бюджетний рік.

Мета та основні завдання програми

Мета програми полягає у збільшенні обсягів залучення інвестицій в економіку області, що має бути суттєвим чинником для економічного зростання.

Для досягнення мети програми необхідно забезпечити:

- підготовку інвестиційних продуктів;
- створення позитивного інвестиційного іміджу області;
- підвищення якості інвестиційного супроводу.

Основними завданнями програми є:

- організаційне та інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності, насамперед, через діяльність спеціалізованих структур із залучення інвестицій;

- забезпечення активної взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з діючими та потенційними учасниками інвестиційного процесу з метою підтримки сприятливого інвестиційного середовища;
- сприяння інвесторам шляхом комплексного їх супроводу;
- забезпечення ефективної промоції області, розкриття переваг області і представлення її як надійного та ефективного партнера;
- підготовка нових інвестиційних продуктів і поширення інформації про них серед потенційних інвесторів;
- створення бази даних регіональних дослідницьких та інноваційних проектів та заходів;
- розробка інформаційних матеріалів для переорієнтації підприємств області на нові ринки збуту в умовах змін світового попиту;
- реалізація комплексу заходів, спрямованих на документальне затвердження можливостей реалізації нових інвестиційних проектів на етапі планування розвитку (через схеми планування територій, генеральні плани населених пунктів, плани зонування території, паспорти земельних ділянок тощо);
- створення і функціонування індустріальних парків, розвиток їхньої інфраструктури;
- підвищення фахового рівня керівників підрозділів та спеціалістів органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування, до компетенції яких належать питання реалізації державної інвестиційної політики.

Стан інвестиційної діяльності в області

Івано-Франківська область за економічними можливостями займає друге місце серед областей західного регіону України. Комплекс таких переваг області, як вигідне географічне розташування, розвинена енергетична і транспортна інфраструктура, багаті рекреаційні, водні та лісові ресурси, наявність на її території родовищ корисних копалин, дає можливість створювати конкурентоспроможні на міжнародних ринках товари і послуги.

Інвестори з 54 країн створили в області понад 450 підприємств з іноземним капіталом. У підприємства промисловості вкладено понад 75% іноземного капіталу, торгівлі - 11%, сільського господарства – біля 9%. Реалізовано низку інвестиційних проектів у легкій, хімічній і нафтохімічній галузях промисловості, машинобудуванні, деревообробці, виробництві будівельних матеріалів і конструкцій, переробленні харчових продуктів, сільськогосподарському виробництві.

Підприємства з іноземним капіталом вносять вагомий вклад в економіку області. За 2014 рік частка реалізованої промислової продукції на підприємствах, де залучено найбільші обсяги іноземних інвестицій, капіталу перевищила 43% від обсягу реалізації у переробній промисловості проти 38,3% у 2013р. За останніх п'ять років їх частка зросла з 21,2% у 2010р. до 43,1% у 2014р. Продукція цих підприємств складає значну частку

і в експорті області, що забезпечує надходження іноземних валют в Україну.

Однак, ці показники були б значно кращими, якби не комплекс проблем, без вирішення яких неможливо суттєво поліпшити інвестиційний клімат.

Висока вартість позичкового капіталу не дає можливості суб'єктам господарювання швидко і ефективно реагувати на зміну кон'юнктури і реалізовувати інвестиційні проекти, що суттєво знижує їх конкурентоздатність на міжнародних ринках товарів, робіт і послуг.

Негативно впливає на діяльність суб'єктів господарської діяльності відсутність ґрунтовних досліджень міжнародних товарних ринків, насамперед, в частині перспектив їх розвитку.

Відомчий характер, суперечливість норм і правил, що служать критерієм при прийнятті рішень про надання дозволів (або відмову в такому наданні); складність формування на основі чинних нормативних актів чіткого уявлення про всі етапи конкретної дозвільної процедури та кількість структур, що беруть у ній участь, великі затрати часу і вартість процесу – ось далеко не повний перелік проблем дозвільної системи.

На формування інвестиційного клімату суттєво впливає стан дорожньо-транспортної інфраструктури, де основними проблемами є:

- неналежний стан доріг та автошляхів загального користування, який потребує суттєвого покращення, низький рівень інформаційного забезпечення автомобільного руху;
- низький рівень інтегрування транспортних технологій з виробничими, торговельними, складськими, митними технологіями;
- відсутність електрифікованого залізничного сполучення;
- незадовільний стан використання можливостей Івано-Франківського міжнародного аеропорту для пасажирських і вантажних перевезень тощо.

Мають місце проблеми, які ускладнюють використання земель несільськогосподарського призначення для здійснення підприємницької діяльності. Однак викуп земель чи набуття права користування (оренди) так і залишаються довготривалою процедурою.

Слід зазначити також про відсутність реальних можливостей у місцевих органів влади надавати в межах компетенції суттєві пільги іноземним інвесторам.

Основні акценти інвестиційної політики області

Приватні інвестиції, особливо іноземні, належать до небагатьох ключових факторів економічного розвитку. Крім фінансових ресурсів та створених робочих місць вони надають місцевій економіці нові технології, відкривають нові ринки, впроваджують нові управлінські навички та створюють нові можливості для розвитку місцевих підприємств. Таким чином формується комплекс соціально-економічних ефектів, які є рушієм зростання економіки.

З огляду на це, стратегічно важливими діями регіональних органів управління у сфері інвестиційної політики з метою покращення привабливості області для інвесторів є:

- реалізація ефективної інноваційної політики шляхом розвитку інноваційно-інвестиційних та інформаційно-консалтингових структур (технопарків, бізнес-інкубаторів, страхових, консалтингових, аудиторських фірм, іпотечних та інвестиційних банків тощо), які сприятимуть залученню високоефективних проектів інноваційного характеру та стимулюватимуть ділову активність;

- функціонування спеціалізованих структур із залучення інвестицій;

- розроблення схем планування територій, коригування генеральних планів населених пунктів, розроблення планів зонування як основи для збалансованого розвитку територій;

- створення індустріальних (промислових) парків з належною інженерною інфраструктурою;

- розширення промоційної та презентаційної діяльності для поширення інформації серед потенційних інвесторів, зокрема, належне функціонування спеціалізованих інвестиційних сайтів;

- узгодження інтересів потенційних інвесторів із завданнями стратегічного економічного розвитку області;

- пріоритетне спрямування державних інвестицій на створення сприятливих умов для залучення приватних та іноземних інвестицій у розвиток пріоритетних галузей економіки;

- налагодження прямих зв'язків з іноземними інвестиційними структурами та інституціями, міжнародними фінансово-кредитними організаціями;

- активізація інвестиційної діяльності в малих містах, селищах та селах для забезпечення ефективного використання їхніх інвестиційних ресурсів тощо.

При цьому слід звернути увагу на кілька важливих напрямів роботи.

Одним з найважливіших напрямків буде поліпшення іміджу області як території для вкладання капіталу. Інвестору необхідно запропонувати вигідніші умови для надходження і реалізації інвестицій і показати об'єктивні переваги Івано-Франківщини, використання яких буде передумовою успішної бізнесової діяльності. Образ динамічної, з добре розвинутим потенціалом економіки регіону, інформація про реалізацію інвестиційних проектів, участь в них іноземних партнерів – все це сприятливо впливає на позитивні економічні результати.

Одна з вагомих складових іміджу області буде залежати від стану реалізації конкретних проектів. Інвестиційна політика області буде спрямована на проекти у високотехнологічних галузях, які створюють додану вартість, не шкодячи довкіллю, зокрема, у точному машинобудуванні, приладобудуванні та виробництві електронної та електротехнічної продукції.

Ефективна регіональна інвестиційна політика передбачає реалізацію важливих інфраструктурних проектів. Пріоритетні проекти області повинні

бути спрямовані на розбудову транспортної інфраструктури, покращення доступу до регіону. З потенційних проектів, які можуть суттєво підвищити інвестиційну привабливість регіону, можна зазначити:

- відкриття пункту пропуску через україно-румунський державний кордон та будівництво автомобільної дороги до нього;
- створення індустріальних та науково-технологічних парків;
- генеральне планування територій, перспективних для будівництва гірських курортів та розвитку туризму;
- реконструкція міжнародного аеропорту «Івано-Франківськ» та інші.

Слід вживати необхідних заходів для децентралізації повноважень з видачі документів дозвільного характеру. Існує потреба у якісному методологічному забезпеченні функціонування «єдиного інвестиційного вікна».

Необхідно системно поліпшувати відносини влади та недержавного сектора. Перспективною формою співпраці можуть стати угоди про довгострокову взаємодію між підприємствами та відповідними органами місцевого самоврядування. Підписання інвестиційних контрактів, створення спільних підприємств, врахування пропозицій інвесторів під час розроблення місцевих містобудівних програм та генеральних планів забудови населених пунктів – все це сприяє тісній взаємодії партнерів і значно покращує інвестиційний клімат.

Важливий напрям співпраці влади та інвесторів – підготовка працівників для нових виробництв, особливо тих, де необхідні кваліфіковані кадри. Місцеві органи самоврядування та державні адміністрації надаватимуть підтримку інвесторам у пошуку та перепідготовці таких кадрів.

У перспективі слід розглянути можливість розроблення системи регіональних критеріїв для надання пільг інвесторам, яка може базуватись на ознаках пріоритетності проектів, таких як запровадження перспективних ресурсозберігаючих і екологічно безпечних технологій, виробництво конкурентоспроможної експортної та імпортозамінної продукції, раціональне використання місцевої сировини, розвиток наукомістких виробництв, інвестування інфраструктурних об'єктів (інженерні комунікації, шляхи сполучення, об'єкти транспортно-логістичного комплексу тощо).

Для усунення перешкод під час придбання земельних ділянок слід впровадити електронні бази даних про ділянки, які пропонуються в користування або придбання, забезпечити всебічне висвітлення через ЗМІ питання щодо порядку та набуття права власності або користування.

Через відсутність коштів на сьогодні не завершено розроблення схеми планування території області, що має стати основою для використання можливостей інженерно-транспортної інфраструктури регіону, а також для виконання проектних робіт, спрямованих на впровадження інфраструктурних інвестиційних проектів. Нагальною є також проблема розроблення містобудівної документації по області, схем планування

територій районів, генеральних планів міст обласного та районного значення, селищ міського типу.

Важлива для поліпшення інвестиційного середовища області діяльність має проводитись Івано-Франківським регіональним центром з інвестицій та розвитку, одним з основних його завдань має бути супровід інвестиційних проектів та надання інвесторам допомоги в організації роботи із структурами дозвільних служб шляхом запровадження системи «єдиного інвестиційного вікна».

Система заходів з реалізації програми

З метою досягнення основної мети та для практичної реалізації основних напрямів програми розроблено перелік заходів (додається). Вони спрямовані на поліпшення інвестиційного клімату в області і можуть коригуватись відповідно до ситуації.

Система заходів структурована за такими напрямками:

- створення сприятливих умов для діяльності інвесторів та реалізації інвестиційних проектів;
- підготовка якісних інвестиційних продуктів;
- формування позитивного інвестиційного іміджу області;
- підвищення компетентності фахівців органів державної влади і місцевого самоврядування у сфері залучення ресурсів приватних інвесторів.

Фінансове забезпечення програми

Фінансове забезпечення виконання заходів здійснюється за рахунок коштів обласного бюджету та інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством.

Обсяги фінансування програми з обласного бюджету визначаються щорічно, виходячи із конкретних завдань та наявних коштів при формуванні бюджету на відповідний рік, з урахуванням можливостей його дохідної частини.

Моніторинг результативності програми

Координує роботу і здійснює моніторинг виконання програми департамент міжнародного співробітництва, євроінтеграції та розвитку туристичної інфраструктури облдержадміністрації. За результатами аналізу виконання заходів і з урахуванням соціально-економічної ситуації та змін зовнішніх умов можливе коригування програми шляхом внесення змін і доповнень. Внесення змін і доповнень здійснюється шляхом затвердження їх рішенням обласної ради.

Програма передбачає щорічну розробку відповідних заходів щодо її реалізації з необхідним фінансовим забезпеченням.

Контроль за виконанням програми здійснює обласна державна адміністрація та обласна рада щорічно.

Показиками результативності програми є:

- динаміка обсягів інвестицій зовнішньоекономічної діяльності пропорційно до відповідних макроекономічних показників України;
- збільшення кількості підприємств, які залучили зовнішні інвестиції;
- поліпшення структури іноземних інвестицій;
- збільшення кількості країн, нерезиденти з яких інвестували в економіку області.

Очікувані результати

Впровадження програми забезпечить:

- поліпшення інвестиційного іміджу і привабливості області;
- створення сприятливих умов для діяльності інвесторів;
- підвищення рівня управління інвестиційною діяльністю;
- покращення регіональної інвестиційної інфраструктури.

Поліпшення інвестиційного іміджу області, зростання поінформованості потенційних інвесторів про можливості інвестування сприятиме збільшенню надходжень капіталу в її економіку. Це буде суттєвим чинником для більш ефективного та оперативного розв'язання проблем соціально-економічного розвитку регіону.

